

САМОДІЯЛЬНИЙ ТА ОРГАНІЗОВАНИЙ ТУРИЗМ: ПЕРЕВАГИ, ЗАГРОЗИ, НЕБЕЗПЕКИ

У статті розглянуті соціальні та економічні передумови виникнення самодіяльного туризму. Розглянуто перспективи зростання та чинники популяризації самостійних подорожей у світі. Досліджені сильні та слабкі сторони організації незалежних подорожей у порівнянні із організованими турами. Визначені основні виклики та небезпеки, що можуть вникати на шляху для подорожуючих самостійно.

Ключові слова: самодіяльний туризм, організований туризм, незалежні подорожі, виклики та загрози самодіяльних подорожей.

В статье рассмотрены социальные и экономические предпосылки для самодельного туризма. Рассмотрены перспективы роста и факторы популяризации самостоятельных путешествий в мире. Исследованы сильные и слабые стороны организации независимых путешествий по сравнению с организованными турами. Определены основные вызовы и опасности, которые могут избежать пути для путешественников самостоятельно.

Ключевые слова: самодельный туризм, организованный туризм, независимые поездки, вызовы и угрозы самодельных путешествий.

The article considers the social and economic preconditions for the emergence of amateur tourism. Prospects of growth and factors of popularization of independent travels in the world are considered. The strengths and weaknesses of the organization of independent travel in comparison with organized tours are investigated. The main challenges and dangers that may arise along the way have been identified for travelers on their own.

Key words: amateur tourism, organized tourism, independent travel, challenges and threats of amateur travel.

Постановка проблеми. Аналіз іноземних та вітчизняних публікацій говорить про те, що на ринку туризму є очевидні зміни поведінки покупців у бік більшої самодостатності та автономії від туристичних компаній. Підйому репутації самостійних поїздок сприяє розвиток інтернет-технологій, що дозволяють знайти достатню інформацію і отримувати складові подорожі. Чергова прогресивна спрямованість – швидке підвищення чисельності організацій самостійних подорожей. На сьогодні залишаються невирішеними абсолютно точно питання визначення «самостійні поїздки», вимагають досліджень питання переваг самостійних подорожей перед санкціонованими турами, визначення викликів і небезпек, що супроводжують самостійних мандрівників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання самодіяльного та організованого туризму розглядалися такими вченими: В. А. Шашмурина [7], В. Антоненко і В. Хуткий [6], Євтушенко Я. В. [8],

Зігунов В. М. [3].

Мета – розкрити питання самодіяльного туризму та описати труднощі, небезпеки та плюси санкціонованого туризму.

Виклад основного матеріалу. В умовах змін в економіці та швидкому розвитку технологій, з'являються нові способи підготовки та організації подорожі. Зокрема, йдеться про самостійний туризм. Самодіяльний туризм є все більш масовим явищем. У цьому досить актуальним є пояснення суті та специфічності цього методу підготовки та організації поїздок.

Відповідно до організаційного принципу розпізнають організований та самодіяльний туризм. Організований туризм – це суворо регламентовані поїздки, запропоновані туристськими компаніями, і зазвичай, реалізуються за умов попереднього бронювання та оплати. Конкретного визначення поняття «самодіяльний туризм» немає. Аналіз публікацій на розглянуту тему дозволяє зробити висновок про багато назв самодіяльного туризму (самостійний, неорганізований, самодіяльний та інше).

Неорганізований туризм (також самостійний туризм) – поїздки, здійснені громадянами без бронювання послуг й у відсутності посередників і оплачують будь-яку послугу окремо після її споживання на місці перебування. Науковці використовують поняття «неорганізований туризм», що представляє собою поїздки, організовані самими мандрівниками, без участі туристичних фірм. Туристи при цьому самостійно обирають маршрут подорожі, характеризують об'єкти, які хочуть відвідати, кількість днів і ночей в подорожі і платять виключно за туристичні послуги (розміщення, харчування і так далі) при їх придбанні. Інші науковці вважають, що самостійні мандрівники не пов'язані з посередниками – громадськими організаціями чи туристськими компаніями. Вони подорожують основами самодіяльності та самообслуговування [4,5].

Переваги самостійної подорожі. Гнучкість. Самостійні подорожі в рази дешевші, ніж організовані екскурсії чи тури, що дозволяє за однаковий бюджет відвідати більше місць. Більшість подій, що проводяться в період екскурсії, можуть бути організовані дешевше, якщо зробити це самостійно.

Незалежність. Самостійна подорож – це високий рівень свободи. Турист не обмежений в часі під час перебування в подорожі. При виникненню бажання продовжити знайомство із цікавими людьми чи територією, можна залишитися на кілька днів або тижнів за власним бажанням.

Вибір друзів у подорожі. В самостійній подорожі турист самостійно

обирає людей, з якими хоче подорожувати.

Нові навички та досвід. Самостійна подорож вважається складним завданням, тому що перед подорожуючим постає багато викликів, але якщо все вийде, то винагородою буде гарна подорож. Люди, які самі займаються організацією поїздок і повністю занурюються у всі проблеми, отримують чудовий досвід управління часом. Самостійна поїздка може бути поштовхом до подолання невіри у себе, а також вирішення цієї проблеми.

Культурне занурення. Самостійні туристи мають більшу можливість спілкування з місцевими мешканцями у всіх місцях: у невеликих закладах швидкого приготування їжі, при зустрічі на вулиці, коли подорожуєш сам, то краще розумієш місцеву культуру.

Виклики та загрози самостійних подорожей. Це може бути стомлюючим. Організація всієї подорожі самостійно може виявитися виснажливою роботою. Невідомо, чи вистачить мандрівнику знань, щоб порозумітися з покоївкою в готелі або використовувати свої погані здібності іноземних мов, щоб замовити собі сніданок в номер.

Потреба бути самостійними у подоланні викликів та небезпек. Люди, з якими мандрівник перетинається в подорожі, найімовірніше, будуть гарно відноситися до самостійного мандрівника, хоча мало людей готові витратити час, щоб піклуватися з тими, кого вони тільки-но зустріли.

Самостійні подорожі більш небезпечні. Самостійна поїздка має більший ризик – якщо будуть якісь проблеми, турист буде вирішувати всі проблеми самостійно.

Вибір між організованим та самодіяльним туром – це дуже складне питання, тому перед поїздкою людині необхідно гарно все продумати та дати відповідь на декілька запитань:

- Скільки часу турист готовий витратити на подорож.
- Чи готовий турист подорожувати самостійно.
- Чи важливий для туриста особистий простір.
- Чи готовий турист жити певний час в людей, з якими тільки що познайомився.
- Наскільки фіксований у туриста тижневий бюджет.

Наскільки безпечними є місця для відвідування під час подорожі [2,1].

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Під час нашого дослідження ми прийшли до наступних висновків:

- якщо людина раніше ніколи не подорожувала то кращим варіантом буде замовити короткий тур, після якого, отримавши досвід, можна відправлятися в самостійну подорож;
- немає єдиного «правильного» підходу до оцінки переваг чи недоліків самостійних подорожей, оскільки самостійні поїздки і санкціоновані тури мають свої переваги і недоліки. Але більшість досвідчених мандрівників обирають самостійні поїздки, оскільки це дешевше ніж санкціоновані подорожі, і є можливістю досвідченим мандрівникам досягти тих destinations, яких було б нереально відвідати в організованих турах.

Список використаних джерел

1. А. С. Нога, І. С. Зігунова. Фактори розвитку туризму в сумському регіоні. Індустрія туризму та гостинності: досвід, проблеми, перспективи. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Суми. ФОП Цьома С. П., 2020. С. 37
2. В. О. Бахмацька, В. М. Зігунов. Актуальні питання розвитку активного туризму. Індустрія туризму та гостинності: досвід, проблеми, перспективи. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Суми: ФОП Цьома С. П., 2020. С.109
3. Деякі аспекти сутності сучасних подорожей з активного туризму. URL: <http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/10706>
4. Організований і неорганізований туризм. URL: https://tourlib.net/books_tourism/lojko4-4.htm
5. Переваги та недоліки самостійного туризму. URL: <https://munkhauzen.com/perevagy-ta-nedoliky-samostijnyh-pod/>
6. Самостійний туризм як альтернатива організованому туризму: переваги, виклики, загрози. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7603.2.2018.154440>
7. Самостоятельный туризм в современных условиях. URL: <https://novainfo.ru/article/?nid=13053>
8. Теоретичні аспекти формування спортивних пішохідних турів. URL: <http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/10772>